

Wandelen en vogelen

Han van Buuren

Van 18 juni tot 1 augustus 1975 maakte ik een voettocht van de Nederlands-Belgische grens tot Bazel, over een afstand van ruim 700 km.

De voetreis voerde wij door de Belgische Ardennen, dwars door Luxemburg, Noord-Frankrijk, Lotharingen en door de Midden- en Zuid-Vogezes. De hoogteverschillen liepen tot $\pm$ 1200 meter.

Ik liep de meeste dagen van de tocht over voetpaden (sentiers), die de wandelaar min of meer ver van de bewoonde wereld houden en hem brengen door diepé bossen, langs schuine berghellingen, kostelijke weiden en ruige velden.

Van de vogelsoorten, die ik tijdens de tocht kon determineren, hield ik zorgvuldig aantekening. Ik liep ook nooit zonder verrekijker. Terwille van het lichte gewicht was dat op deze reis een éénogige kijker (8 x 30). Het bleek vrij moeilijk een dergelijke kijker aan te schaffen. Ze worden kennelijk weinig verkocht. Dat is eigenlijk merkwaardig als je bedenkt dat tamelijk veel mensen maar met één oog door een verrekijker kijken. En het gewicht speelt toch een grote rol in het veld. Maar dit tussen haakjes.

Ik vertrok in de tweede helft van juni om althans nog een deel van de reis te doen samen met de zangtijd van zo veel mogelijk vogels. Elke vogelman weet immers uit ervaring dat vele vogelsoorten zich gemakkelijk laten horen dan zien. Je kunt vele soorten binnen enkele seconden op hun zang trefzeker determineren, terwijl de zelfde vogels op het gezicht slechts moeizaam en na lang speuren in het groen te herkennen zijn. En voor dat laatste is zo'n voetreis niet de ideale gelegenheid, al was de natuur van de vogelaar toch nog herhaaldelijk sterker dan de theorie van de tocht.

Het aantal soorten weide-, water- en moerasvogels onderweg was uiteraard mager. De typische biotopen van deze vogels vinden we meer binnen onze grenzen dan daarbuiten in zuid-oostelijke richting gaande. Alleen op de Ardennenriviervluchten is er wat levendigheid van Wilde Eenden, Waterhoentjes, Meerkoeten e.d. En op een goede namiddag werd ik aangenaam verrast door een grote groep foeragerende Wulpen.

Ronduit tegenvallen deden de mezen. Zo zag, noch hoorde ik de Pimpelmees en de Kuifmees. Maar dat zal zeker toeval zijn geweest.

Stootvogels waren in de Ardennen m'n dagelijkse reisgezellen. Maar de determinatie van

De grootste vogelverrassing van de tocht was de Europese Kanarie. Zingend mannetje in cypres. Les Penvins, Bretagne, Frankrijk, 6 juni 1976. Foto: Jaap Taapken.

de bij ons minder voorkomende soorten was dikwijls moeilijk, omdat de oefenmogelijkheid in ons land te gering is.

De lijsterachtigen waren redelijk vertegenwoordigd. Opvallend was dat de Merel in de dikwijls vrij dun bevolkte gebieden meer bosvogel dan tuinvogel is, d.w.z. de vogel is wat schuwer en de populatie is veel dunner. Ook op deze reis viel mij op het groot aantal Grote Lijsters in het open veld en aan de bosrand, waar ze in grote groepen doortrekken. De Grote Bonte Specht liet zijn wat zenuwachtige alarmkreet in haast elk bos horen, gelijk de Groene Specht zijn lach, maar beide opereren vrij solitair. De Kleine Bonte Specht zag ik één enkele keer, maar de zwarte liet geheel verstek gaan; kennelijk een negatieve toevalstreffer.

Opvallend was het groot aantal Boomklevers. Je treft ze evenzeer aan in stadsparken en zo maar langs de weg als in grote, stille wouden, hoog in de Vogezen.

De Wielewaal is me erg meegevallen. Tot m'n vreugde hoorde ik hem vele malen, zeker twintig keer op heel de reis en op de meest uiteenlopende plaatsen.

Een prettige verrassing vormde het vrij groot aantal klauwieren, dat over onze landsgrenzen nog voorkomt. De Grauwe Klauwier zag ik heel dikwijls; de Klapekster tweemaal.

Een heel prettige gast op zo'n reis is de Zwarte Roodstaart. Je ziet ze in elk dorp en bij haast iedere boerderij. En niet — zoals in onze steden veelal — vrijwel uitsluitend op hoge gebouwen tegen een als maar slechte belichting, maar zo maar vlak voor je voeten tot op de grond, druk foeragerend voor hun jongen. Een prachtig gezicht die zwarte vogeltjes met hun roestbruine staartjes telkens op en neer wippend. De Gekraagde Roodstaart hield zich veel gedekter, maar ik betrapte hem toch tot in een stadstuintje in Munster in de Vogezen. De kleine zomerzangvogels als Fitis, Tjiftjaf, Braamsluiper, Grasmus en Spotvogel lieten zich uiteraard meer horen dan zien. Maar één springt er duidelijk tussen uit namelijk de Zwartkop. Dat heer is rijk vertegenwoordigd in al die gebieden, zodra je pad maar enigszins bosschages kruist. Bovendien blijft de Zwartkop ook later in het seizoen zich op veel ruimere schaal doen horen dan bijvoorbeeld zijn beide neven de Tuinfluiter en de Fluiter. En als je weet en hóórt hoe fraai hij zingt, dan behoort hij toch wel tot een van de aardigste vogelgezellen op zo'n voettocht.

Daartoe behoren ongetwijfeld ook vogels als de Groenling, het Kneutje en de Putter. Als de echte zangers er medio juli goeddeels het zwijgen toe gaan doen, blijven zij onze aandacht trekken met hun veelsoortige deuntjes. Vooral de Putter was voor mij een openbaring. Ik hoorde ze dikwijls, in grote groepen bijeen, gezellig zetteren en putteren in het geboomte langs de weg, of zo maar boven m'n tentje langs de beek op de camping. Ze hadden het in juli vooral begrepen op de bloeiende lindenbomen. Het duurde een tijd voordat ik ze onder een goede belichting te zien kreeg; want meestal zit dat grut te putteren in hoge bomen en zie je weinig of geen kleuren tegen de lichte zomerlucht. Maar dan ineens is het lot je gunstig. Ik zag er velen op de grond in een schuin oplopende weide onder ideale belichting. Nu kreeg ook het oog zijn aandeel nadat het oor reeds zovele keren was gestreeld: een werkelijk magnifiek getekende vogel in de meest exotische kleuren.

De grootste vogelverrassing van de tocht was misschien wel m'n eerste kennismaking met de Europese Kanarie. Ik kon dat knerpemde geluidje dagenlang niet thuisbrengen. Dan moest de kijker het raadsel helpen oplossen. En ik zag hem. Het kón niet missen; alle gegevens kwamen overeen. Ik wist niet dat dit vogeltje zo frequent in de dalen en in de dorpen van de Zuid-Vogezen voorkwam.

Zo zou ik door kunnen gaan. Maar misschien is het bovenstaande genoeg om te weten dat wandelen en vogelen goed kunnen samengaan. Neen, sterker: wat zou een wandeling zijn zonder de vogels? Met de bloemen vormen zij een onmisbare omlijsting op onze grote tochten zowel als op zelfs de kleinste wandeling vlak om ons huis.

● Mr. J. B. M. van Buuren, Sophiastraat 32, Zwolle.

Vogelobservatie: Stevinsluizen en Wieringen

Een gestencil verslag van 12 pagina's met gegevens over waarnemingen uit 1975. Bij de Stevinsluizen werden 60 vogelsoorten en op Wieringen 96 vogelsoorten vastgesteld. Het verslag werd samengesteld door J. Ch. Boshuizen jr. en J. M. Boshuizen, Nieuwendammerdijk 66, Amsterdam, tel. 020 - 27 20 88.

Kuif- en Tafeleenden in het Veerse Meer

In 'Aythya' (jrg. 15, no. 4, pag. 13-27) schreef Meinte Engelmoer over Kuif- en Tafeleenden in het Veerse Meer. Hierin is het resultaat weergegeven van gewoon drie dagen kijken, tellen en waarnemen op het Winterkamp in Zeeland van de Vogelwerkgroep NJN.